

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ"ד שבט תשפ"ג | דף היומי בבלי: גזיר כג | דף הכולל: נדרים סג.
דף היומי בהלכה: מסימן ק"ד סעיף ה' עד סעיף ז'.
מוסר: שמירת הלשון - 'וגם צריך' עד סוף פרק א'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג "והעשרים חשבוננו עם נפשו" פ"ג "והשנים ועשרים חשבוננו"

"הלוואי ויכולתי לשמוע את הקולות והלפידים, כמו ששומעים בשמיים"...

התבטאות מדהימה של האברך הי"ד לפני שנרצה; האדמו"ר הגיב בתדהמה

קבלות טובות שקיבל על עצמו, גדרים וסייגים בענייני הלכה וקדושה. מדי בוקר היה משכים קום בשעה 5:30 כדי ללמוד את הדף היומי. בטלפון הנייד שלו רשם לעצמו תזכורות: "צריך להשלים את הדף הזה והזה".

בשיחה, סיפר האב לרבי פרט מדהים: ביום שישי, ביום בו נרצח, ערב שבת פרשת יתרו - קבלת התורה, הוא אמר לרעייתו: "מגיע עכשיו קבלת התורה. הלוואי ויכולתי לשמוע את הקולות והלפידים, כמו ששומעים למעלה בשמיים"....

הרבי הגיב בתדהמה לדברי האב, הביע את התפעלותו הרבה ואמר: "מסתובב בינינו אברך כזה ולא ידענו כלום". בהמשך אמר: "מה שיהודי מספיק ב-80 שנה, הוא הספיק ב-20 שנה".

הרבי אמר עוד כי "היה כפרה עבור כלל ישראל. הוא היה נשמה גדולה. הכרתי אותו כאברך חשוב, אבל לא עד כדי כך". בהמשך ביקש הרבי לנחם את האלמנה ואת האם השכולה בלשון הקודש.

כ"ק האדמו"ר מפניסק קרלין, השוהה בארה"ב, ניחם טלפונית את הרה"ח ר' חיים דן לדרמן, אביו של האברך הקדוש הרב אלתר שלמה לדרמן הי"ד, מחשובי חסידי פינסק קרלין, שנרצח בפיגוע הדריסה הנורא בערב שבת האחרון, בתחנת אוטובוס בצומת רמות בירושלים.

האב השכול סיפר כי כשבדק את הארון של בנו לאחר פטירתו, גילה כי בנו העלה על הכתב את כל שיעוריו של ראש הישיבה, במשך שלוש שנים. תחילה הוא רשם אותם בכתב ידו, ולאחר מכן הדפיס אותם בצורה מסודרת ואיגד אותם לספר.

הרבי התפלא מאוד והגיב: "מסתבר שמלבד כל מעלותיו, הוא היה גם צדיק נסתר".

האב סיפר עוד, כי רק עכשיו הוא מגלה עובדות על בנו, שהוא לא ידע אף פעם. בין החפצים של בנו הוא מצא גם יומן, בו פירט את כל סדר יומו עד לדקות ולשניות; האם איחר לסדר הלימוד, מתי התחיל ללמוד ומתי הפסיק. בין היתר גם מצא רשימה של

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

במוצאי שבת אחת, ראיתי את אחד מגדולי תלמידי החכמים בדורנו, כשהוא נושא את שקית האשפה למיכל. ניגשתי אליו ואמרתי לו בהדרת כבוד: "שלום עליך, רבי!..."

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א על משכנו של אדם מעון לשכינה

מורידים את האשפה..."

התפלא אותו תלמיד חכם ואמר: "מדוע הנך חושב שיש במעשה כזה פחיתות כבוד? אדרבה, הרי בכל בוקר בבית המקדש, הפיס הראשון שנערך היה על זכיה זו, מי יזכה לתרום את הדשן. וכי מה היתה המלאכה שם, אם לא לרוקן את ערמת

האפר, שהצטברה על גבי המזבח מיום האתמול?!"

שאלתי בהשתוממות: "במחילה מכבוד תורתכם, אינני מבין מה הדמיון בין פח הזבל לתרומת הדשן, להבדיל, בין בית יהודי טהור אמנם, אך פשוט ורגיל, לבית המקדש מעון השכינה, אשר משם שואבים הכל רוח הקודש?!"

השיב התלמיד חכם: "אין הכי נמי, זוהי באמת עבודתנו כל הימים, שהבית שלנו יהיה בבחינת 'בית המקדש'! כך לימד אותנו והשריש בנו מורי ורבי, הגאון הצדיק רבי משה שניידר זצ"ל. וכשזוכים שהשכינה שורה בבית, והבית הופך לכעין בית המקדש, גם הוצאת הפסולת עבודת השם היא!..."

התרשמתי אז עמוקות מדבריו הנפלאים. מהגישה העקרונית הנובעת ממידות תרומיות של אותו תלמיד חכם, שלא ראה שום מעלה או 'דבר מיוחד' בכך שהוא נושא בעול הבית. הדבר היה פשוט בעיניו כי עליו מוטל העול להוריד את שקית האשפה למיכל, ללא כל חשבונות של ביטול תורה, ושל 'זקן ואינה לפי כבודו'. אך יותר מכל נפעמתי, מתחושתו החיובית והסתכלותו המעמיקה, אודות מהות הבית. כאשר הוא נגש לסייע בבית, הוא חש בעבודתו ככהן העושה את עבודתו לפני ולפנים, הרי הבית מהוה מעון לשכינה!

הגאון רבי ישראל גנס שליט"א, רבה של קרית מטרסדורף בירושלים, ספר סיפור מפלא:

פעם הזדמן לו לשוחח עם מרן עמוד ההוראה, הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל. קודם שנכנס אל ביתו ובמהלך השיחה, שם לב כי רבי שלמה זלמן נער את חליפתו, והסיר את האבק ממנה מספר פעמים במשך השיחה.

הרב גנס היה בטוח שרבי שלמה זלמן ממהר לביתו, ובכך הוא מאותת לו ברמז קל שעליו לסיים את השיחה. אך כשביקש לסיים, סימן לו רבי שלמה זלמן כי אינו ממהר ויכול להמשיך בדבריו הלאה. כך חזר רבי שלמה זלמן לעשות תנועה זו כמה

כשבני זוג בונים את ביתם, עליהם לדעת שזהו הרחבת גבולות הקדושה של כלל ישראל בבריאיה, ומשמש לאותה מטרה שפעל בית המקדש כשעמד על מכונו. לחבר בין שמים וארץ, ולהשכין את שכינתו יתברך בתחתונים. לכן דמו חז"ל בכמה מקומות את ביתו של האדם לבית המקדש.

כאשר מנהיגים בבית את מידת החסד, עין טובה וקדושה, ואין שולטת שם מידת הכעס, הקדוש ברוך הוא משכין את שכינתו בבית, כמו שאמרו חז"ל: "זכו שכינה שורה ביניהם" (סוטה יז, א). בכך נתן לקיים בנקל אף היום, בביתו של כל אחד ואחד מאתנו, את הצווי של "ועשו לי מקדש", ולזכות אל התכלית של "ושכנת בתוכם".

הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל, רבה של רמת-השרון, בהספדו על מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, אמר: "בבית הזה [של רבי מיכל יהודה] גרנו אני ואחי, ראש הישיבה מרן הגאון רבי גרשון שליט"א, בשנים הראשונות שנפתחה ישיבת פוניבז'. כאשר מרן הרב מפוניבז', הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, שכר ממנו מקום להכניס שתי מיטות עבורנו. ראינו בעינינו את קורות ביתו הקדושות. אז היו הצריפים בנויים מקרשי עץ, וכשהוצרכו להרחיב את הבית ולשנות אותו לבית רגיל, התקשה רבי מיכל יהודה להסכים לפרק את צריפי העצים הללו, וזאת משום התורה, התפילה והקדושה שספגו אותן קורות. השכינה שרויה בבית הזה, לא בנקל נתן לפרקו!" - הסביר רבי מיכל יהודה.

נוכחתי פעם במעשה שהרשים אותי עמוקות, מהנשיאה בעול של גדולי ישראל בביתם, בתחושה פשטנית ואופיינית, ומההסתכלות המפעימה שלהם על צורת הבית האישי שלהם, מעון לשכינה:

במוצאי שבת אחת, ראיתי את אחד מגדולי תלמידי החכמים בדורנו, שזכה בעבר לשמש ברבנות בחוץ לארץ, כשהוא נושא את שקית האשפה למיכל. ניגשתי אליו ואמרתי לו בהדרת כבוד: "שלום עליך, רבי!..."

"ממתי הנך תלמידי?" - שאל אותי התלמיד חכם בפליאה. "מעכשיו!" - השבתי בחיך, כשאני מטעים: "מלאות כיצד הנכם מתנהגים כעת, הפכתי להיות ל'תלמיד' שלכם! למדתי מכם שאין מקום להתחשב בגדלות בתורה ולא בזקנה, אלא כשצריך -

וכמה פעמים במשך השיחה.

רבי שלמה זלמן שהרגיש בפליאתו של הרב גנס, לפשרן של התנועות הללו החוזרות ונשנות, הסביר: "הרי יש לי כעת פגישה עם השכינה!" - ונמק את דבריו: "הן חז"ל אומרים 'איש ואשה זכו שכינה ביניהם', אין ראוי לקבל את פני השכינה עם חליפה מאובקת!..."

פלאי פלאים!

ככדי לזכות להשראת השכינה בבית, יש לדאוג שהבית יתנהל וישתמר בתכלית הקדושה והטהרה, בשמירת ההלכה וההנהגה; בדבור, במעשה, בנועם הליכות ובמידות טובות, וכך יזכו להתגשמות השאיפה 'זכו שכינה ביניהם'.

שמעתי שניגש פעם בחור יתום אל מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, ובקש ממנו עצה וברכה לרגל הקמת ביתו. השיב לו הרב שך בחביבות: "זאת איעצך בני, תצא ותבוא כל הימים לביתך

בשמחה, זהו יסוד שהכל תלוי בו..."

ובסגנון דומה השיב האדמו"ר בעל ה'ישועות משה' מויז'ניץ זצ"ל: "תהא כל ימיך בשמחה, ותדאג שגם בני הבית יהיו בשמחה וכך תצליח!..."

זכורני כמה וכמה פעמים, שזכיתי להתלוות אל מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, בדרכו מהישיבה אל ביתו, ונוכחתי לראות את השמחה ששרתה על פניו בבואו הביתה. מיד כשנכנס לבית הכריז בקול: "א' גוט מארג'ן", בלבביות ובחמימות רבה. היה זה גם כאשר חזר לבית ריק, ולא היה איש בבית מלבדו. אולם צורת הכניסה לבית מעולם לא השתנתה. דרך ארץ קדמה לתורה, כך צריך האדם להכנס לבית, בחיך! ברוחב לב!

זוהי נקודה אחת מני אלף, ללמדנו כיצד להחדיר בבית אווירה של רוממות, שמחה, נחת ושלוה.

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

הכל בסדר גמור ברוך ה', אבל היום בבוקר מצאתי את עצמי פורץ בבכי חסר מעצורים, הייתי פשוט המום מעצמי

זה מה שקורה כשזוכרים רכב של 'סיטי קאר' ויוצאים לדרך כדי לחסוך את הנסיעה באוטובוסים העירוניים

אליעזר (לייזר) רוט

זה קרה לא מזמן. בבוקרו של יום ראשון אחד אני פוגש חבר ותיק, והוא עוצר אותי: "תשמע, קרה לי עכשיו משהו שלא קרה לי אף פעם, ואני מרגיש שאני חייב לשתף מישהו. יש לך כמה דקות?"

האמת שדי מיהרתי, אבל מיד זיהיתי שיש לי פה סיפור חזק ל'הפותח', אז דחיתי את שאר התוכניות שלי והטיתי את אוזני כאפרכסת, כדי להביא בפניכם את הסיפור הנפלא הזה, וכך הוא מספר.

"כמו שאתה יודע אני אברך כולל מן השורה", הוא מספר, "אני משתדל ללמוד הרבה כפי יכולתי. בסדרים כמובן, ואם אני מצליח גם בין הסדרים. ב"ה אני מאוד נהנה מהלימוד, הכל בסדר גמור. אבל היום בבוקר מצאתי את עצמי פורץ בבכי חסר מעצורים, הייתי פשוט המום מעצמי, אבל זה היה בכי חיובי, מהתרגשות ושמחה, ואני אסביר את עצמי.

"הבן שלי חזר הביתה לשבת", הוא מספר, "בדרך כלל, הוא חוזר לישיבה מיד במוצאי שבת, כי הוא רוצה להיות בישיבה כבר בתפילת שחרית, להתחיל את השבוע ברגל ימין.

"אבל הפעם הוא נשאר לישון בבית כי היה צריך לעשות איזו בדיקת עיניים היום על הבוקר.

"ישבנו אתמול בלילה בבית, והבנתי שהבן שלי מוטרד מזה

שהוא יאחר היום לישיבה. הוא עשה חשבון שאם הוא נוסע למרפאה בשכונה הסמוכה כדי לעשות את הבדיקה, זה יכול לקחת לו רבע שעה עד עשרים דקות באוטובוס, עד שמגיע האוטובוס ועד שהוא צועד מהתחנה שם אל המרפאה...

"שם במרפאה הוא ימתין בתור, עד שיעשו את הבדיקה, לאחר מכן יצטרך לנוח קצת בהתאם להנחיות הרפואיות, ואז יצטרך להחליף שלושה אוטובוסים בדרך לישיבה, כשהכבישים כבר עמוסים והתנועה משתרכת באיטיות.

"הוא עשה חשבון שהוא יגיע לישיבה באמצע הסדר, והוא לא יספיק להתכונן לשיעור ובקיצור, כל הסיפור יהיה מאוד לא מוצלח..."

"חשבתי קצת, ואז אמרתי לו, אתה יודע מה? יש לי רעיון. אני אשכור רכב של 'סיטי קאר', לשעה אחת או לשעה וחצי. זה לא עולה יקר, אני אקח אותך למרפאה, תעשה את הבדיקה 'חד שתיים', משם אני אפיץ אותך לישיבה, ובעז"ה אני אספיק להחזיר את האוטו למקומו ולהגיע לכולל עם תחילת ה'סדר'. גם אם אני יאחר קצת זה שווה לי, כי על ידי כך זה ימנע איחור רציני הרבה יותר שלך.

"הבן שלי שמח מאוד. היית צריך לראות את הפנים שלו. איזה אושר! באמת עשיתי את זה, והתפעמתי לראות איך כל הדרך לישיבה הוא פשוט שמח לנסוע לישיבה, המצב שלו היה

"האם עצרתי פעם כדי להודות לקב"ה על כך? האם אמרתי לו פעם אחת: אבי שבשמים, אני מודה לך מעומק הלב על כך שנתת לי בנים טובים, על כך שהילד שלי אוהב ללמוד ושמח ללמוד?".
"צריכים לדעת להודות, אני נכשלתי בכך, מודה ומתוודה, נכשלתי. כמו כולם תמיד הודיתי לקב"ה וביקשתי שיהיו לי ילדים טובים, אבל לא באמת הפנמתי את גודל המתנה הנפלאה הזאת. "קיבלתי על עצמי, מעכשיו והלאה, להשתדל להודות על כך לפחות פעם אחת כל יום, ולומר את זה לא רק לבורא העולמים, אלא גם לבן שלי, שיידע שאני רואה בו מתנה משמים. אני בטוח כשהוא ירגיש את ההערכה הזאת שאני מעריך אותו ושאני מודה לבורא שחנן אותי בכזה בן - זה בוודאי ידרבן אותו להוסיף ולהשקיע עוד ועוד".

בשמים, מתחילים סוגיא חדשה, הוא נרגש מאוד לקראתה, בשבת כבר התחיל ללמוד אותה לבד ועכשיו הוא כבר לא יכול לחכות כדי להציג בפני החברותא שלו את הנקודות שהעלה ממנה עד כה.

"הבן שלי ירד ליד הישיבה ואני מיהרתי לחזור לשכונה בה אנו מתגוררים כדי להחזיר את האוטו. אבל אז פרצו הדמעות. פשוט התחלתי לבכות, הדמעות הסתירו את הכביש מעיני, הייתי חייב לעצור בצד כדי להירגע ולהמשיך בנסיעה.

"הבן שלי רוצה ללמוד! הבן שלי שמח ללמוד! כשאני הייתי בגילו הייתי מאוד שמח להפסיד חצי יום לימודים, והוא לעומת זאת, מצטער מכך, חשוב לו להגיע לישיבה בזמן כי חבל לו להפסיק שעות לימוד.

זה קצת אכזב אותי, חשבתי שהנכד לי מאוד חכם, החלטתי לבדוק עם הילד, למה הוא עשה כזאת טעות

כשהנכד בן הארבע מנצח את הסבא הצעיר שלו בוויכוח נוקב, וגם מלמד אותו שיעור מוסר על 'לימוד זכות'

עכשיו עברתי לפה, "כמה 'פה' יש לילד הזה?", והנכד שלי משיב לי בביטחון "שניים!!!".

חשבתי שהלב שלי צונח...

"תסתכל על הפה", אמרתי לו, "יש כאן רק אחד!!!".

הנכד הסתכל עלי בתימהון כמו שמביטים במי שנסתרה בינתו חלילה וחס ואמר לי: "סבא אתה לא רואה? יש לו שניים. אחד למעלה ואחד למטה!!!".

הנכד הצביע על השפתיים, יש שפה עליונה ושפה תחתונה... שתי שפתיים!!!

חיבקתי אותו חזק חזק ואמרתי, סליחה חמודי, סליחה שחשבתי שאתה לא כזה חכם. מסתבר שאתה חכם יותר ממני, שמת לב למשהו שאני לא חשבתי עליו בכלל, אכן, לילד שבציור יש שתי שפתיים.

לאחר מכן, כשחשבתי על זה, אמרתי לעצמי שהיום קיבלתי מהנכד שלי שיעור מוסר חי ובעט בנושא של 'לימוד זכות'.

לפעמים אנחנו רואים מישהו עושה שנתפס בעינינו כפסול מעצם יסודו. אנחנו לא מצליחים בכלל להבין איך בנאדם שקורא לעצמו 'שומר מצוות' מסוגל לעשות דבר כזה. כמה שננסה ללמד עליו זכות, זה יהיה לנו מאוד מאוד קשה, עד בלתי אפשרי ממש.

אבל האמת היא, שאם נבדוק אתו ייתכן שנגלה שמנקודת המבט שלו, זה המעשה הנכון לעשות, ואדרבה, הוא בכלל לא יצליח להבין איך הצלחנו לחשוב בצורה אחרת. זה הרי ברור שהוא רואה את התמונה בצורה נכונה יותר.

ואתם יודעים מה? אולי הוא אפילו יהיה צודק!!!

הרב יהושע לייבזון

השבוע שמעתי סיפור קטן וחזק מאוד מאחד מחברי הטובים, וכך הוא מספר:

שמחנו לארח בשבת את בתי הנשואה והילדים שלה, שבאו לשבת אצל סבא וסבתא. אותי זה קצת מצחיק שקוראים לי סבא, כי אני עדיין מרגיש קצת ילד, אבל מה לעשות, לטבע יש חוקים משלו ואם לילדים שלך נולדו ילדים - אתה פשוט סבא!

מגיע אלי הנכד בן הארבע, ומראה לי עבודה שהוא עשה בגן. יש שם ציור של ילד, והוראה: לסמן בעיגול את האיברים הזוגיים.

הנכד שלי ב"ה ילד חכם מאוד בלי עין הרע, הוא מיד הבין את המשימה וסימן עיגול כחול מסביב לכל אוזן, כי לילד בציור יש שתי אוזניים. כמובן גם שתי עיניים, שתי ידיים, שתי רגליים, נפלא מאוד.

אבל אז שמתי לב שהילד סימן עיגול גם סביב הפה של הילד בציור.

זה קצת אכזב אותי, חשבתי שהנכד שלי מאוד חכם, ומסתבר שהוא לא הבין את המשימה שנתנו לו והקיף גם את הפה, למרות שיש לילד הזה רק פה אחד ולא שניים, כמו כל בני האדם האחרים החיים עלי אדמות, או אלו שמופיעים בציורים.

החלטתי לבדוק עם הילד, למה הוא עשה כזאת טעות. "למה הקפת שתי אוזניים", שאלתי והוא השיב לי בביטחון: "זה שתי שניים אז עושים עיגול!". ולמה שתי רגליים? הוא השיב את אותה התשובה.

מה יותר חמור? לדבר לשון הרע או לשתות חלב קר בכוס בשרית?

יש מושג מקודש בעם היהודי שקוראים לו: מנהגים!!! -- זו הסיבה שאסור לזלזל במנהגים...

המינים בעצמם... וזה נושא רחב בפני עצמו... בהזדמנות אחרת...
עד כאן ברור???

זה בדיוק הנקודה הרגישה במנהגים!!! זו הסיבה שאסור לזלזל במנהגים... כי אם אתה לוקח דבר שעם ישראל נהגו לאסור אותו... ואתה מזלזל בו... במילים אחרות: אתה לוקח אמצעי שדרכו עם ישראל מבטאים את היראת שמים שלהם... ואתה מפוגג אותו... אתה מוריד את החומרה שלו... וזה הורס את היראת שמים... אני אתן לך דוגמא:

חסיד שגדל על המנהג שאסור לאכול שרויה!!! ונניח שהכניסו לו לראש ששרויה זה חמץ גמור והאוכל זדונו כרת ושגגתו חטאת!!! זה נכון?? בפירוש לא!! אבל מה נעשה שזה מה שהכניסו לו בראש... והנה... תאר לעצמך שאני החכם מכל אדם.. אני משוכנע שאין בזה בעיה.. נניח שאני בדעה שצריך לבטל גם את המנהג הזה (ח"ו...אין אף פוסק שסבור כך, רק ב-לו יצויר) עכשיו: אותו חסיד הגיע לביקור בבית שלי באמצע חג הפסח... והיות ולשיטתי אין שום בעיה בזה.. הבאתי לו עוגה של שרויה.. והתחלתי לפתות אותו לאכול.. הראתי לו כמה זה טעים וכמה שוקולד וקצף יש בזה.. בקיצור: גיריתי אותו... ונניח שנפלתי על טיפוס חלש כזה ופתיו... הוא התפתה ובעיצומו של חג הפסח הוא מצא את עצמו אוכל רח"ל שרויה... עד כאן הסיפור!!! עכשיו: בא ננתח מה קרה פה?? איזה עבירה הוא עבר כעת?? הוא אכל חמץ גמור?? לא!!! אז הוא עובר על חצי שיעור... או חמץ לכה"פ מדרבנן?? גם לא!! אבל!!! הוא עבר עבירה אחרת מאוד מאוד חמורה! שהיא עוד יותר חמורה מחמץ דאורייתא... על מה הוא עבר?? על מצות עשה של יראת שמים!!! כפי שסיכמנו היא מצווה יותר חמורה ויסודית מכל שאר המצוות... ולמה הוא עבר על יראת שמים?? כי היות והוא חונך ששרויה זה חמץ... אז ברגע שהוא אכל שרויה... המשמעות היא שאין יראת אלוקים לנגד עיניו... עכשיו: מה זה משנה מהי האמת למעשה?? מה זה משנה אם שרויה זה באמת אסור או לא? הבעיה היא לא בשרויה... הבעיה היא בלב שלו!!! הבעיה היא בהפקרות מצידו!!! סו"ס אצלו היראת שמים היא לא לאכול את זה... והוא כן אכל...

זו הסיבה שצריך כ"כ להקפיד על מנהגים!!! כי מנהגי ישראל טבולים בידישקייט היהודי... אם יש מנהג שהשתרש בעם ישראל

יש מושג מקודש בעם היהודי שקוראים לו: מנהגים!!! יש קנאות גדולה בעם ישראל לשמור על מנהגים!! ויש סיפורים קשים על אנשים שבטלו מנהגים וזה התחיל בזה וזה נגמר בה' ישמור... והמשפטים המוכרים שכל חילוני שאתה רואה היום זה התחיל אצל סבא שלו מזלזול במנהגים וזה הדרדר עד ש... וכו' וכו'... מה הפשט בזה?? מה באמת כ"כ חמור במנהגים? ומה כ"כ נורא בזה? הרי בינינו... הרי יש מנהגים שאין להם מקור מי יודע מה... ומי שעובר עליהם הוא לא עובר על דאורייתא ולא על דרבנן... אז מה כבר יכול להיות??

אז תקשיב טוב טוב: יש יסוד גדול שאומר אותו רבינו יונה (בשערי תשובה ח"ג חומר מ"ע): כל מצוה שאדם מקיים... איזה מצווה שתהיה... יחד איתה הוא מקיים אוטומטית עוד מצווה!!! תנחש איך קוראים לה?? מצוות עשה דיראת שמים... כלומר: אם אני קורא קריאת שמע... מה אני מקיים?? מ"ע של קריאת שמע... אבל לא זה... יש עוד מצווה!!! מצוות עשה דיראת שמים... כי בינינו... אם לא היה לי יראת שמים הייתי נשאר במיטה... יוצא אם ככה: שתקח בחשבון שכל מצווה שאתה עושה... יש בה שתי ניקובים.. המצוה הנקודתית שאתה מקיים ונוסף לה גם מצוות יראת שמים... עד כאן ברור?? עכשיו: יש לי שאלה: איזו מצווה יותר גדולה? מצוות קריאת שמע או מצוות יראת שמים?? אומר רבינו יונה: פשוט וברור שמצוות יראת שמים הרבה יותר גדולה!!! ולמה?? כי מצוות יראת שמים היא מצווה מהותית ויסודית!!! והראיה: מי שלא קרא ק"ש הוא עבר על עשה ואינו זז משם עד שמוחלין לו אבל מי שעובר על יראת שמים... כלומר: מי שאין לו יראת שמים הוא בכלל לא יהודי... העוסק במצוה פטור מן המצווה... יש אופנים שאדם פטור מן המצוות. אבל יש אופן שבו אדם פטור מיראת שמים?? אין כזה דבר!! יראת שמים זה יסוד היהדות!!! נמצא א"כ: שתמיד... איזה מצוות עשה נקודתית שתקיים... אם לולב ושופר או ברכת המזון או תפילה... אל תשכח שעם כל הכבוד למצווה הנקודתית הזו... אבל תוך כדי המצווה... אתה כעת מקיים מצווה הרבה יותר חשובה... הלא היא יראת שמים!!! וזה מתקיים ברמת הרצינות והזהירות שלך במצווה (אגב: סתם ככה... היסוד הזה עושה סדר כללי בראש... זה גם ההסבר הליטאי למושג החסידי ש"ההכנה למצווה חשובה יותר מהמצווה" כי כשבנ"א עומד עם זכוכית מגדלת בשוק ד' מינים הוא כעת עוסק ביראת שמים זה ד' המינים וזה בהחלט יותר חשוב מהד'

הבנת את הרעיון??? יראת שמים לא כרוכה בהכרח במציאות!!!
אלא בהכרה!!!

חסיד וליטאי שמטלטלים בשבת!!! החסיד במקרה הגרוע
טלטל במקום שלחלק מהפוסקים יש בעיה בזה... אבל ליטאי
שגדל על חינוך שאסור לטלטל וזהו... הבעיה שלו זה לא בעצם
האיסור שבטלטול...אלא ביראת שמים שבזה... כי הוא גדל על
חינוך שזה אסור... (כמובן שאנחנו מדברים כשמדובר שכך הוא
אכן גדל... וכך הוא חונך ולא השתנה אצלו מישהו אמיתי בידע או
בהשקפה...) חסיד שלא מתחשק לו ללכת למקווה בבוקר... יש
בזה בעיה?? תשאל ליטאי... הוא לא יבין מה הנושא... והוא בסה"כ
צודק... איפה כתוב שחייבים ללכת למקווה... אבל החסיד?? לו
יצויר שהוא חונך שמקווה הוא א' ב' של יהודי.. זה כבר לא משנה
אם זה נכון או לא נכון... מה שברור הוא שברגע שהוא בשאט נפש
מבטל את זה... המשמעות היא שהוא פורק יראת שמים מעליו...
הוא עבר כעת על עשה דיראת שמים... עיין פרשת קדושים שלכל
מצוה יש סיומת: אני ה'!! ויראת מאלוקיך!! מ"ע דיראת שמים...
(מתוך עלון אז נדברו פרשת אחרי-קדושים תשע"ח)

לא לעשות משהו או כן לעשות משהו... אז היראת שמים של
היהודי נבנתה על המנהג הזה... וברגע שאתה פתאום מגיע
ומזעזע לו את המנהג... אתה מזעזע לו את היראת שמים... אז
הוא לא עובר על איסור... אבל הוא עובר על יראת שמים... שזה
הרבה יותר חמור... עוד דוגמא: מה יותר חמור? לדבר לשון הרע או
לשתות חלב קר בכוס בשרית? מה התשובה?? מה הקשר בכלל...
מצד שו"ע יו"ד לשתות חלב קר בכוס בשרית אין בזה שום בעיה...
אבל!!! למרות כן!! אם יעמידו לי שני בחורים... אחד מדבר לשון
הרע... והשני שותה חלב קר בכוס בשרית מי יותר גרוע?? פשוט
שהבחור שלא מקפיד על בשר וחלב... ולמה?? כי בחור שמדבר
לשוה"ר הוא לא בסדר... הוא עובר על לאוין מפורשים בתורה
ויש לו עונש חמור... אבל בחור שאין לו רגישות לבשר וחלב??
זה מראה שיש לו בעיה הרבה יותר שורשית ומטרידה!! זה
מראה שחסר לו יראת שמים!! ולמה?? כי בבתי ישראל האמהות
מכניסות בנשמה שהפרדה בין בשרי לחלבי זה פחד פחדים... אז
אם לא מדבר עליו... זה הוכחה שיש לו בעיה עם ירא"ש שזה יותר
חמור מהכל...

מתי יורד ברד, ומתי שלג, ולמה קוביות קרח צפות בכוס המים

"משליך קרחו כפתים"

יורדת יותר עד לקפיאה (פחות מ-0 מעלות צלזיוס ובלחץ אוויר
של אטמוספירה אחת), וממילא בחורף יורדים שם יותר שלגים.
גם באוקיינוס מצויים קרחונים שצפים על פני המים. מדובר
כמעט תמיד על קרחונים שניתקו מקרחון שהיה על היבשה
בקטבים. כזה למשל היה הקרחון שבו פגעה האניה 'טיטאניק'
לפני כ-110 שנים בהפלגת הבכורה שלה מלונדון לניו יורק והביא
לטביעתה.
קרחונים אלו משפיעים מאוד על גובה פני הים. ככל שיותר
קרחונים מתנתקים מיבשות הקרח ואט אט נמסים בים המלות,
נוספים כמויות אדירות של מים באוקיינוסים וכך עולה פני
הים בחופי שאר היבשות, ועלול להציף ערים וכפרים השוכנים
בסמיכות לחוף.

סגולות רבות ונפלאות יש בקרח:

מים בצורתם הנוזלית תופסים נפח גדול יחסית לקרח מאחר
שאינן בהם כמות גדולה של חמצן (אוויר). ומאידך - כאשר המים
מתגבשים והופכים לקרח מוצק, נפחם קטן, בעקבות כך שבין

מאת: הרב אלעזר גולדברג

בכל חורף מחדש כולנו מצפים לתחזית שתבשר על ירידת
שלג... צורת ירידתו האיטית - המלכותית והמרבד הלבן שבא
בעקבותיו משובב את הנפש! אולם לאחר שעוברים השעות
והשלג מתמוסס והופך לגוש קרח מלוכלך ומציק בצידי הדרכים,
ולעיתים הוא אף גורם לנזקים לגוף - למי שמחליק ונפצע, וכן
גם לרכוש - למשל, כאשר המכונת מחליקה על הקרח עד לכדי
תאונת דרכים, לא עלינו.

הנושא הטריד אותי והחלטתי לחקור מהו סודו של הקרח
בעולם, לשם מה הוא נברא, ומה הן תועלותיו? מה שמצאתי
הדהים אותי!

**הקרח מצוי במקומות שונים בעולם ובעיקר בקטבים של כדור
הארץ, הצפוני והדרומי אשר שם שוכן דרך קבע 'קרח עד'. הסיבה
ששם קר מאוד, היא מחמת ריחוקם היחסי מחום השמש בעקבות
צורת סיבוב כדור הארץ על צירו.**

הקרח בקטבים מאזן את טמפרטורת העולם כולו. לולי קרח
זה, העולם כולו היה מתחמם יתר על המידה.
ככל שמתרחקים ממרכז הכדור אל הקצוות, הטמפרטורה

כאשר רוצים למנוע קפיאה של מים, או כאשר רוצים למנוע הצטברות של שלג על גבי כבישים, מפזרים מלח על גבי המים טרם קפיאתם. המלח גורם לירידת נקודת הקיפאון, וכך המים אינם קופאים גם כאשר הטמפרטורה שלהם נמוכה מ-0 מעלות.

בהלכה **מצינו תועלת גדולה בקרח, לבניית מקוואות טהרה כשרים**. מאחר שמי המקוה צריכים להיות ממים שאינם שאובים, ולא תמיד ניתן למלא מקוה הנמצא במבנה סגור ממי גשמים. לכן בשעת הצורך רבים נוהגים להקפיא את מי הגשמים ולאחר הקפיאה (שזו היא לא 'מים שאובים') מנסרים אותו לחתיכות (מעין 'בלוקים' של קרח), ומובילים אותו אל המקוה על גבי משטחי עץ ומניחים אותם בסמוך למקוה כדי שכאשר יפשירו ינזלו מעצמם אל תוך המקוה.

הרי שהקרח גורם להרבות טהרה בישראל!

אז בפעם הבאה שיירד שלג באזורנו, נרים עינינו לשמים בהודיה על נפלאות הבורא עמנו, לשבח ולומר את דברי ההלל של דוד המלך עליו השלום על ירידת השלג ובריאת הקרח, (תהלים קמז, טז-יח): **"הִנֵּתָן שֶׁלֶג כְּצֶמֶר כְּפֹר כְּאֶפֶר יִפֹּז. מְשַׁלֵּיךְ קֶרְחוֹ כְּפִתִּים לִפְנֵי קֶרְתוֹ מִי יַעֲמֵד. יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמָּסַם יֵשֶׁב רוּחוֹ וַיִּזְלוּ מֵיָם"**.

המולקולות של המים ישארו חללים ריקים עם חמצן. לכן כשנכניס כלי שמכיל מים למקפיא, הוא יתנפח ועלול אף להתפוצץ. נוכל לבדוק זאת על ידי שנסמן קו על כוס ונמלא אותה במים עד לסימון ואז נכניס את הכוס למקפיא, לאחר שהמים יקפאו נוכל להיווכח שהקרח עובר את הסימון!

מהסיבה האמורה (שיש יותר אויר בקרח), משקל הקרח קל מהמים ולכן כאשר אנו מניחים קוביות קרח בכוס מים, הם תמיד יצופו ולא ישקעו בכוס. וגם הקרחונים הגדולים הנפרדים מיבשת הקרח בקוטב הדרומי, צפים על פני הים ואינם שוקעים עד שנמסים לגמרי.

בכך הקרח יחודי כמעט מכל חומר אחר בטבע - רוב החומרים דווקא מתכווצים כשהם במצב מוצק!

הקרח היורד מן השמים, ברוב הפעמים הוא יורד בצורת ברד, אך לפעמים הוא יורד בצורת שלג. בשני המקרים הטיפות קופאות בגובה רב בגלל הטמפרטורה הנמוכה השוררת שם וההבדל ביניהם נעוץ בתהליך שמתרחש לאחר קפיאת הטיפות, שכאשר יש רוחות עזות הטיפות מתעופפות ברוח וצוברות עוד ועוד נוזלים שקופאים וכך נוצר הברד הכבד יותר (ברוב המקרים גודל הברד כגרגיר אפונה, אך לעיתים נדירות יכול להגיע לגודל של 20 ס"מ ולמשקל של כמעט קילוגרם שלם!) ואילו כאשר הטיפה קופאת ויורדת אל הקרקע מיד, נוצר שלג קל משקל היורד באיטיות המוכרת.

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו' **'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך**

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

נזיר דף כ"ג

מה השיב הגר"ח מבריסק למקשה קושיות באמונה?

ישרים דרכי ה'

הפלא הגדול שלבו של אדם פועל שנים רבות כ"כ בסדר מדוקדק, והלא לא יתכן דבר כזה אם לא שיד ה' בזה? והשיבו אותו רופא שאינו מתפעל מזה ואמר לו בזה"ל 'ככה זה!'... וכל זה מפני שהיצר מסמא עיניו של אדם שלא יראה ויתפעל אפילו מהדברים המוחשיים כדי שיוסיף לחטוא.

מסופר שאמר הגר"ח מבריסק אפיקורס אחד שהקשה לו קושיות בעניי אמונה, והשיבו הגר"ח שכל קושיותיו אינם אלא תירוצים, כדי שעל ידם יוכל להמשיך בחטאיו.

ומעולם כך היתה דרכם של רשעים להכחיש את המוחש, וכמובא (ברכות ו:): שהתפלל על כך אליהו הנביא בהר הכרמל ענני שלא יאמרו מעשי כשפים הם. וזאת אע"פ שראו בעיניהם את ירידת האש מן השמים. וכן מצינו בלבן הארמי שאע"פ שידע והבין שנתברך ביתו בגין יעקב וכמו שאמר 'ויברכני ה' בגללך' אעפ"כ לא נמנע מלגנוב ממנו ולרמותו.

(כאיל תערוג)

דוד המלך ע"ה אומר בתהילים (לב י) 'רבים מכאובים לרשע והבוטח בה' חסד יסובבנו'. והכונה בזה שגם לבוטח ישנם מכאובים כמו לרשע, אלא שהבוטח מתבונן רואה מתוכם את החסדים שהקב"ה מסובבו בהם ומתעלה בצדקותו, ואילו כנגדו הרשע ברשעתו מוצא בהם סיבה להחליש את אמונתו ועי"כ מתרבים מכאוביו [א"ה וראה שפ"א שם].

שח מרן הגרא"ל שטיינמן, יש להתפלא על הרופאים הרואים לנגד עיניהם את פלאי הבריאה ואת כל השמירות וההגנות שהקב"ה הטביע בגופו של אדם, ושאפילו כשמתקלקל משהו בגוף גם ישנה שמירה, והם היו צריכים להיות המאמינים הגדולים ביותר, אלא שיש שעוצמים עיניהם מלהביט בזה מפני שרוצים להמשיך לחטוא, ועליהם נאמר ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם.

וסיפר הגרא"מ שך שפעם אחת שאל את אחד מהרופאים שטיפלו בו היאך יכול אתה לכפור הלא אתה רואה לנגד עיניך את

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

מהו אורך ההפסקה המצריכה לשוב ולהתפלל את תפילת שמונה עשרה?

ישוב רק לתחילת הברכה שהפסיק בה; ואם המשיך וסיים את תפילתו, אינו שב ומתפלל אלא כשהפסיק מחמת אונס הלכתי. משך הזמן המספיק לאמירת התפילה משוער אצל כל אדם לפי קצב אמירתו, ואם אינו קבוע - יש לשער לפי קצב האמירה שקדמה להפסקה. והפסקות קצרות במשך התפילה אינן מצטרפות יחד להחשב כהפסקה ארוכה המספיקה לאמירת כל התפילה.

[שו"ע קד, ה-ו, משנ"ב יג, יד, טו, טז רכב, וביה"ל ד"ה ואם; בו"מ דרשו, 27, 26, 32 ו-33]

המפסיק בשתיקה באמצע תפילת שמונה עשרה למשך זמן המספיק לאמירת כל התפילה, דהיינו הברכות ללא 'אלקי נצור' - לדעת השולחן ערוך ישוב ויתפלל מתחילה; ואם המשיך וסיים את תפילתו, עליו לשוב ולהתפלל. ולדעת הרמ"א, אם הפסיק מחמת אונס - בין אונס הלכתי, כגון שהמקום לא היה נקי, ובין אונס שאינו הלכתי, כגון שחשש שנמצא בסכנה ולא היה מסוגל להמשיך בתפילתו - ישוב לתחילת התפילה, אך אם הפסיק מרצון

האם מותר להשתות בתפילת שמונה עשרה לצורך כוונה?

אומרים שבכל מקרה ישוב למקום בו הפסיק, ויש שמסתפק בכך; ובדיעבד, אם המשיך מהמקום בו הפסיק, לכל הדעות אינו צריך להתפלל שנית. והמפסיק בשתיקה למשך זמן המספיק רק לאמירת הברכה שעומד בה או פחות מכך - ישוב למקום בו הפסיק. ויש שכתב שהשתות באמצע התפילה לצורך כוונה מותרת במקרה הצורך לכתחילה.

[שו"ע קד, ה, משנ"ב יז-יט, וביה"ל ד"ה ואם; וראה שו"ע שם, ה, ומשנ"ב כ-כא; וראה עוד בו"מ דרשו, 31]

המפסיק בשתיקה בין ברכה לברכה בתפילת שמונה עשרה למשך זמן שאינו מספיק לאמירת כל התפילה - ישוב למקום בו הפסיק. ואם הפסיק באמצע ברכה למשך זמן המספיק ליותר מאמירת כל הברכה שעומד בה, אך לא לאמירת כל התפילה - לדעת השולחן ערוך ישוב לתחילת הברכה; ולדעת הרמ"א, אם הפסיק מחמת אונס הלכתי (ראה לעיל) ישוב לתחילת הברכה, ואם הפסיק מסיבה אחרת ימשיך מהמקום בו הפסיק. ויש

מה דינו של האומר 'יעלה ויבוא' שלא בזמנו?

שדינים אלו אמורים רק כשהפסיק בדיבור מחמת אונס או בשגגה, כגון שאמר 'יעלה ויבוא' שלא בזמנו, או ברכה של שבת בתפילה של חול, או שסבר שמותר לדבר, אך אם הפסיק בדיבור במזיד, אף בדיבור כלשהו, ואף בין ברכה לברכה - ישוב לתחילת התפילה, (ויש שכתב שדוקא אם הפסיק במזיד באמצע ברכה), ויש חולקים וסוברים שדין המזיד כדין השוגג.

[שו"ע קד, ו, משנ"ב כג רכה, וביה"ל ד"ה דינו; בו"מ דרשו, 34; וראה עוד שם]

המפסיק בדיבור בתפילת שמונה עשרה למשך זמן המספיק לאמירת כל התפילה - דינו כמפסיק בשתיקה למשך זמן המספיק לאמירת כל התפילה, המפורט לעיל. ואם הפסיק בדיבור למשך זמן שאינו מספיק לאמירת כל התפילה, בין ברכה לברכה - ישוב למקום שהפסיק בו; ובאמצע ברכה - ישוב לראש הברכה, ויש אומרים שישוב למקום שהפסיק בו, ובדיעבד, אם המשיך מהמקום בו הפסיק, אינו צריך להתפלל שנית. ויש אומרים

* המתפלל תפילת שמונה עשרה, ופעוט מרעיש או בוכה בסמוך אליו, והדבר מפריע לכוונתו - רשאי להשתיקו או להרגיעו בתנועות ידים, בהשמעת קול, וכדומה, ללא דיבור.
* המסתפק באמצע תפילת שמונה עשרה בהלכה הנוגעת להמשך התפילה, כגון ששכח להזכיר דבר מה ואינו יודע אם צריך לחזור לראש התפילה - רשאי לזוז ממקומו כדי לעיין בספר הלכה * מ'אלקי נצור' עד הפסיעה לאחור מותר לזוז לצורך מצוה שצריך לעשותה דווקא באותה שעה, וכשזז ממקומו יאמר תחילה את הפסוק "יהיו לרצון אמרי פי..."

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

איזו הלכה מוכרעת לפי קצב הקריאה של קריאת שמע?

ברם, הקורא קריאת שמע עם הציבור בקצב אחיד, יש להכריע את הספק על פי המקום שבו הציבור עומד; דהיינו, שאם הציבור עומד בסוף הפרשה הראשונה, אזי אף אם כבר המשיכה לשונו באמירת "למען ירבו ימיכם", עליו להמשיך בתחילת הפרשה השנייה, והיה עם שמוע.

[שו"ע סד, ד, ומשנ"ב י-יא; בו"מ דרשו, 6]

הפסוק "וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוֹזוֹת בְּיַתְדֵי וּבְשַׁעְרֵיךָ", מופיע בסוף הפרשה הראשונה של קריאת שמע, וכן בפרשה השנייה, לקראת סופה. ומי שמצא את עצמו אומר פסוק זה, ואינו יודע באיזו פרשה הוא עומד, אם בראשונה או בשנייה - מְסַפֵּק, עליו להתחיל את הפרשה השנייה, 'והיה אם שמוע'. אולם, אם המשיכה לשונו והחלה באמירת הפסוק "לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם..." - יש להניח שכבר אמר את הפרשה השנייה, וימשיך באמירת פסוק זה.

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il